

**Vlaamse Toezichtcommissie voor het
elektronische bestuurlijke
gegevensverkeer**

**Beraadslaging VTC nr. 11/2015
van 25 maart 2015**

Betreft: het meedelen van gecodeerde persoonsgegevens van leerkrachten tewerkgesteld in het basis- en secundair onderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van het agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi) aan het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse in het kader van een onderzoek naar de nood aan onderwijzend personeel in het Brussel Hoofdstedelijk Gewest.

I. ELEMENTEN VAN DE AANVRAAG

A. WETTELIJKE, DECRETALE EN REGLEMENTAIRE GRONDSLAGEN

1. De Vlaamse Toezichtcommissie voor het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "VTC");
2. Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid de artikelen 8 en 11;
3. Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVP");

4. Gelet op het Koninklijk besluit van 13 februari 2001 ter uitvoering van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna "KB 13 februari 2001").

B. VERLOOP VAN HET ONDERZOEK

5. Gelet op de aanvraag, ontvangen op 4 februari 2015;

6. Gelet op de evaluatie van de beveiliging van AgODi van 26 februari 2014;

7. Gelet op de evaluatie van de beveiliging van de Université Libre de Bruxelles (ULB), ontvangen op 4 februari 2015;

8. Gelet op de evaluatie van de beveiliging van de Vrije Universiteit Brussel (VUB), ontvangen op 4 februari 2015;

9. Beslist op 8 oktober 2014, na beraadslaging, als volgt:

II. ONDERWERP EN CONTEXT VAN DE AANVRAAG

10. Het doel van de studie is op basis van een analyse van de huidige situatie een projectie voor 2020 te maken van de nood aan onderwijzend personeel in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

11. Sinds meerdere jaren is er een groei van de bevolking in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Analyses tonen aan dat deze toename zich zal doorzetten tijdens de volgende jaren. Dit heeft gevolgen voor de leerplichtige bevolking. Alhoewel het onderwijs een bevoegdheid is van de gemeenschappen hebben ook de Brusselse gewestelijke beleidsmakers oog voor het onderwijs, meer bepaald om een duidelijk beeld te kunnen krijgen van de grote diversiteit en alle subtiliteiten van de verschillende onderwijsvormen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest; om gecentraliseerde en geharmoniseerde prospectieve informatie te kunnen verstrekken over de toekomstige ontwikkeling van het onderwijs in de Brusselse gemeenten die belangrijke inrichtende machten in het Gewest zijn; en om zijn rol van gesprekspartner te kunnen vervullen van de twee gemeenschappen die het onderwijs in het Gewest organiseren en om hun een gecoördineerd overzicht te kunnen aanbieden van de Brusselse schoolrealiteit.

12. Een belangrijke uitdaging in dit kader bestaat in het vinden van onderwijzend personeel: onderwijzers voor het kleuter- en lager onderwijs, leerkrachten voor het secundair onderwijs. Dit onderzoek tracht een projectie te maken van de noodzaak aan onderwijzend personeel tegen 2020.

13. Het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse heeft dit onderzoek uitbesteed aan onderzoekers van de ULB die in samenwerking met onderzoekers van de VUB het onderzoek zullen uitvoeren.

III. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

A. ONTVANKELIJKHEID

14. Het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse wenst de gegevens te verkrijgen over de leerkrachten op basis van een individueel uniek gecodeerd identificatienummer (op basis van het individueel personeelsnummer). Het gaat o.m. om, leeftijd, geslacht, diploma, Deze gegevens moeten beschouwd worden als persoonsgegevens in de zin van artikel 1, §1, WVP. Aangezien deze persoonsgegevens op een geautomatiseerde wijze worden verwerkt, is de WVP van toepassing¹.

15. Overeenkomstig artikel 8, eerste lid, van het e-govdecreet vereist elke elektronische mededeling van persoonsgegevens door een instantie² een machtiging van de VTC, tenzij de elektronische mededeling van gegevens al onderworpen is aan een machtiging van een ander sectoraal comité, opgericht binnen de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

16. De persoonsgegevens worden opgevraagd bij AgODi. AgODi is een intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid, behorend tot het Vlaams Ministerie van Onderwijs & Vorming³. AgODi is dus een instantie, vermeld in artikel 4, §1, 2°, decreet van 26 maart 2004 betreffende openbaarheid van bestuur, en valt dus onder het toepassingsgebied van artikel 8 van het e-govdecreet.

17. De VTC is derhalve bevoegd om voorliggende machtigingsaanvraag te behandelen.

¹ Art. 3, §1 WVP.

² Het begrip 'instantie' wordt gedefinieerd in artikel 2, 10°, van het decreet als: "een instantie, vermeld in artikel 4, §1, van het decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur".

Art. 4, § 1. Dit decreet is van toepassing op de volgende instanties :

1° het Vlaams Parlement en de eraan verbonden instellingen;

2° de diensten, instellingen en rechtspersonen die afhangen van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest;

3° de gemeenten en de districten;

4° de provincies;

5° de andere gemeentelijke en provinciale instellingen, met inbegrip van de verenigingen zonder winstoogmerk waarin één of meer gemeenten of de provincies minstens de helft van de stemmen in één van de beheersorganen heeft of de helft van de financiering voor haar rekening neemt;

6° de verenigingen van provincies en gemeenten, bedoeld in de wet van 22 december 1986 betreffende de intercommunales, en de samenwerkingsvormen zoals geregeld in het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking;

7° de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, hierna O.C.M.W.'s te noemen, en de verenigingen, bedoeld in hoofdstuk 12 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende O.C.M.W.'s;

8° de polders, bedoeld in de wet van 3 juni 1957 betreffende de polders, en de wateringen, bedoeld in de wet van 5 juli 1956 betreffende de wateringen;

9° de kerkfabrieken en de instellingen die belast zijn met het beheer van de temporalieën van de erkende erediensten;

10° alle andere instanties binnen het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap.

³ Besluit van de Vlaamse Regering van 2 september 2005 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap "Agentschap voor Onderwijsdiensten". Aanvankelijk ging dit agentschap door het leven als Onderwijsdienstencentrum Leerplichtonderwijs, maar bij besluit van de Vlaamse Regering van 31 maart 2006 werd de benaming van het agentschap gewijzigd in Agentschap voor Onderwijsdiensten.

B. TEN GRONDE

B.1. FINALITEITSBEGINSEL

18. Artikel 4, §1, 1°, WVP, stelt dat iedere verwerking van persoonsgegevens eerlijk en rechtmatig moet zijn. Dit houdt in dat iedere gegevensverwerking dient te gebeuren op een transparante wijze en mits naleving van het recht.

19. Overeenkomstig artikel 4, §1, 2°, WVP, dienen persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden te worden verkregen en mogen zij niet verder worden verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met die doeleinden. Hierbij wordt rekening gehouden met alle relevante factoren, met name de redelijke verwachtingen van de betrokkene en met de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen. De VTC onderzoekt hierna de verschillende aspecten van dit finaliteitsbeginsel.

Oorspronkelijk doeleinde van de gegevensverwerking:

20. De personeelsgegevens dienen als basis voor een correcte en tijdige uitbetaling van de salarissen voor de personeelsleden van het onderwijs. Deze gegevens vormen tevens de basis voor beleidsinformatie, zoals bijvoorbeeld het onderwijsarbeidsmarktrapport.⁴

Doeleinde van de verdere verwerking:

21. Het doel van de studie is op basis van een analyse van de huidige situatie een projectie voor 2020 te maken van de nood aan onderwijzend personeel in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

22. Er moeten maatregelen getroffen worden om tegemoet te kunnen komen aan de behoeften op het vlak van scholing. De eerste uitdaging bestaat in het aanwerven van onderwijzend personeel: onderwijzers voor het leuter- en lager onderwijs, leerkrachten voor het secundair onderwijs.

23. Het onderzoek focust op drie doelstellingen:

- Doelstelling 1: een geobjectieeerde plaatsbeschrijving maken van de huidige situatie m.b.t. het personeel dat in scholen werkt, met bijzondere nadruk op het onderwijzend personeel;
- Doelstelling 2: de behoeften ramen aan onderwijzend personeel tegen het jaar 2020, rekening houdend met de toename van de leerplichtige bevolking, pensioneringen, afwezigheden (ziekte, moederschap ...), de risico's dat mensen het beroep verlaten, de geografische mobiliteit en andere nog te identificeren factoren die een impact hebben op de beschikbaarheid van leerkrachten;

⁴ GO: artikel 65, §2 van het bijzonder decreet van 30/9/1998 betreffende het gemeenschapsonderwijs; gesubsidieerd onderwijs: artikel 36, §2 van de wet van 29/5/1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving.

- Doelstelling 3: aanbevelingen formuleren met het oog op het identificeren, formuleren en/of uitvoeren van maatregelen die het mogelijk zullen maken zo goed mogelijk te voldoen aan de huidige en toekomstige vraag naar onderwijzend personeel, meer bepaald met als doel aan de gemeenten informatie te verstrekken betreffende de eventuele beperkingen en schaarste.

24. Het ministerie van het Brusselse Gewest heeft voor dit onderzoek een overheidsopdracht tot aanneming van diensten uitgeschreven. De opdracht werd gegund aan de onderzoekers van de ULB in samenwerking met onderzoekers van de VUB.

25. Overeenkomstig artikel 4, §1, 2°, WVP, mogen persoonsgegevens niet verder worden verwerkt op een wijze die, rekening houdende met alle relevante factoren, met name de redelijke verwachtingen van de betrokkene en met de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen, onverenigbaar is met die doeleinden.

26. Deze bepaling maakt echter wel een uitzondering voor wat statistisch en wetenschappelijk onderzoek betreft: *"Onder de voorwaarden vastgesteld door de Koning na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, wordt verdere verwerking van de gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden niet als onverenigbaar beschouwd,"⁵*

27. Er kan dus geoordeeld worden dat de doeleinden van de latere verwerking niet onverenigbaar zijn met deze van de oorspronkelijke verwerking.

28. Niettemin moet wel rekening gehouden worden met de belangen van de betrokkenen. Vandaar dat de vereisten van transparantie en beveiliging een doorslaggevende rol spelen (zie onder B.3 en B.5)

B.2. PROPORTIONALITEITSBEGINSEL

B.2.1. Aard van de gegevens

29. Overeenkomstig artikel 4, §1, 3°, WVP, moeten persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en niet overmatig te zijn, uitgaande van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of waarvoor zij verder worden verwerkt.

30. De gegevens die gevraagd worden van AgODi zijn deze van de leerkrachten tewerkgesteld in het gewoon basis- en secundair onderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het gaat om ongeveer 13500 leerkrachten in 171 scholen. De gegevens betreffende de opdrachten en dienstonderbrekingen zijn nodig voor de periode van 1/1/2005 t.e.m. 31/12/2011.

⁵ hoofdstuk II van het KB van 13 februari 2001.

31. Volgende gegevens worden bij AgODi opgevraagd:

<p>Gecodeerd identificatienummer van leerkrachten per school: op basis van het individueel personeelsnummer van leerkrachten zullen leerkrachten een individueel uniek gecodeerd identificatienummer toegewezen krijgen dat niet meer terug te leiden is tot de identiteit van de leerkracht.</p>	<p>Het gecodeerde identificatienummer laat de onderzoekers toe om te traceren of dezelfde persoon tewerkgesteld werd in het Brussels onderwijs over de vijf schooljaren heen waarover de gegevens worden gevraagd.</p>
<p>Controlegegevens van leerkrachten: leeftijd en geslacht</p>	<p>Deze gegevens hebben tot doel om na te gaan binnen het onderzoek of er significante verschillen kunnen worden vastgesteld in personeelsbeleid ten opzichte van mannelijke of vrouwelijke personeelsleden of jongere of oudere personeelsleden.</p>
<p>Diploma</p>	<p>Het diploma van personeelsleden (bijvoorbeeld specifieke bachelor of masterdiploma) kan gekoppeld worden aan het bekwaamheidsbewijs voor het desbetreffende ambt (vereist, voldoende geacht of andere) volgens het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de bekwaamheidsbewijzen, de salarisschalen, en de bezoldigingsregeling in het gewoon basisonderwijs en het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de bekwaamheidsbewijzen, de salarisschalen, het prestatiestelsel en de bezoldigingsregeling in het secundair onderwijs. Deze gegevens werden door de scholen zelf meegedeeld aan AGODI en komen bijgevolg NIET uit de LED. Een groot deel van de personeelsleden zijn niet opgenomen in de LED omdat de diploma afgeleverd werden vóór de start ervan.</p>
<p>Opdrachtgegevens:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het aantal uren van aanstelling, - de begin- en einddatum van de opdracht, - het ambt (bijvoorbeeld onderwijzer, leraar, opvoeder, zorgcoördinator) , - het vak dat de leraar geeft, - de graad (1^e, 2^e , 3^e of 4^e) en onderwijsvorm (ASO, TSO, BSO of KSO) (secundair onderwijs) - administratieve toestand (tijdelijke of vaste betrekking) - soort aanstelling (aanstelling van doorlopende duur) - reden van stopzetting opdracht - noemer van de opdrachtbreuk - bekwaamheidsrubricering (vereist, voldoende geacht, ander) - de code van de weddenschaal - de geldelijke anciënniteit 	<p>Deze gegevens worden gebruikt om na te gaan welke parameters van invloed zijn op het blijven of uitstromen om op deze manier de projectie te kunnen realiseren.</p>

<p>Cluster van verlofstelsels en vermelding van TAO (tijdelijk andere opdracht):</p> <p>Dit gegeven omvat geen verlofstelsels op zich, maar omvat een inhoudelijke clustering van verlofstelsels (bv. in de cluster Moederschapsbescherming zit bevallingsverlof, geboorteverlof en andere verlofstelsels n.a.v. een geboorte). Hierbij wordt ook de begin- en einddatum van het verlof vermeld en het volume (bijvoorbeeld in het geval van deeltijds verlof).</p>	<p>Deze gegevens worden gebruikt om na te gaan of de opdracht effectief wordt uitgevoerd of niet (bijvoorbeeld in het kader van TBS 58 en mogelijke gevolgen bij een veranderende wetgeving) of dat leraars met een specifiek profiel of opdracht eerder geneigd zijn het onderwijs te verlaten waardoor voor bepaalde vakken systematisch tekorten moeten worden ingevuld.</p>
---	---

32. De VTC is van oordeel dat de gevraagde gegevens conform zijn aan artikel 4, §1, 3°, WVP en relevant, evenredig en niet overmatig voor de doeleinden, vermeld in randnummers 21 e.v.

B.2.2. Bewaringstermijn van de gegevens

33. Artikel 4, §1, 5°, WVP voorziet dat persoonsgegevens niet langer mogen worden bewaard dan noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of verder worden verwerkt.

34. De aanvraag vermeldt dat de gegevens worden bijgehouden tot 1 jaar na afloop van het onderzoek zodat de gegevens nog beschikbaar zijn om bepaalde zaken te verifiëren met het oog op publicatie van het onderzoek.

35. De VTC benadrukt dat na het verstrijken van deze termijn de gegevens moeten vernietigd worden door de onderzoekers.

B.2.3. Frequentie van de toegang

36. De gegevens worden eenmalig opgevraagd in het kader van het onderzoek.

37. De VTC gaat akkoord met deze frequentie.

B.2.4. Duur van de machtiging

38. De machtiging wordt gevraagd voor bepaalde duur, voor de periode van het onderzoek plus één jaar na afloop om eventueel bepaalde zaken te verifiëren.

39. De aanvrager vermeldt dat het onderzoek tegen de zomerperiode moet afgerond zijn.

40. De VTC gaat akkoord met deze bewaartermijn en bepaalt dat de bewaartermijn loopt tot 31 juli 2016. Nadien moeten de gegevens worden vernietigd.

B.2.5. Bestemmingen en/of derden waaraan gegevens worden meegedeeld

41. Het onderzoek wordt uitgevoerd door onderzoekers van de ULB en de VUB. De gegevens zijn enkel raadpleegbaar door 2 personen. De aanvraag verduidelijkt dat de analyse van de gegevens gebeurt op de VUB. Daarna worden de resultaten samen gelegd met de ULB om tot conclusies te komen op basis van de analyse van beide gemeenschappen.

42. De VTC benadrukt dat de aanvrager alle mogelijke middelen moet inzetten om te vermijden dat de identiteit van de personen op wie de meegedeelde gegevens betrekking hebben, zou worden achterhaald. Het indelen in klassen of het weglaten van de variabelen die het grootste risico op heridentificatie inhouden, wordt beschouwd als een adequaat middel.

B.3. TRANSPARANTIEBEGINSEL

43. Artikel 9 WVP voorziet in een verplichting tot informatie van de betrokken personen van wie persoonsgegevens worden gebruikt.

44. De aanvraag vermeldt dat op de website van het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de resultaten zullen verspreid worden en een verwijzing zal opgenomen worden naar de bron van de gegevens, de garantie van privacy en de machtiging van de VTC.

45. De VTC bepaalt dat ook AgODi moet voorzien in een vermelding van de gegevensstroom op haar website, met verwijzing naar deze beraadslaging.

B.4. EXTERNE VERWERKERS EN DIENSTENINTEGRATOREN

46. De ULB en VUB zijn de externe verwerkers voor het onderzoek voor het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse van het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

47. De VTC herinnert er aan dat ingeval van onderaanneming, de WVP aan iedere verantwoordelijke voor de verwerking oplegt om zijn relatie met externe verwerker te omkaderen met een overeenkomst die voldoet aan de voorschriften van artikel 16, §1, WVP.

48. De gevraagde gegevensstroom verloopt niet via een dienstenintegrator. De tussenkomst van een dienstenintegrator biedt hier onvoldoende meerwaarde.

B.5. BEVEILIGING

49. Het veiligheidsbeginsel voor de verwerkingen van persoonsgegevens, bepaald in artikel 16 WVP, verplicht de verantwoordelijke voor de verwerking tot het nemen van de passende technische en organisatorische maatregelen om de gegevens die hij verwerkt te beschermen en zich te wapenen tegen afwijkingen van het doeleinde. Het passend karakter van deze veiligheidsmaatregelen hangt enerzijds af van de stand van de techniek en de hiermee gepaard gaande kosten, en anderzijds van de aard van de te beschermen gegevens en de potentiële risico's.

50. De gegevens zullen via een geëncrypteerd zip-bestand met paswoordbeveiliging overgemaakt worden aan de onderzoeker van de VUB. Het paswoord zal aan deze persoon telefonisch worden doorgegeven.

B.5.1. Op het niveau van de aanvrager

51. De veiligheidsconsulent van het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse is gekend bij het sectoraal comité van het Rijksregister en bij de KSZ.

52. De veiligheidsconsulent van de VUB is gekend bij de VTC, het sectoraal comité van het Rijksregister en het sectoraal comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid.

53. De veiligheidsconsulent van de ULB is gekend bij het sectoraal comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid en bij het Statistisch Toezichtscomité.

B.5.2. Op het niveau van de instantie die de gegevens zal doorgeven

54. De veiligheidsconsulent van het AgODi (en van het Beleidsdomein Onderwijs en Vorming) is al gekend als veiligheidsconsulent bij het Sectoraal Comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid. AgODi beschikt over een veiligheidsplan en een veiligheidsbeleid.

IV. BESLUIT

55. De VTC **machtigt** AgODi om de gevraagde persoonsgegevens mee te delen aan het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse voor de doeleinden en onder de voorwaarden vermeld in deze machtiging.

56. De VTC bepaalt dat de machtiging geldt voor een periode tot één jaar na afloop van het onderzoek, dus tot 31 juli 2016.

57. De VTC bepaalt dat AgODi voorziet in een vermelding van de gegevensstroom op haar website, met verwijzing naar deze beraadslaging.

Willem Debeuckelaere

Voorzitter